

Bærekraftpolicy for SpareBank 1 Gudbrandsdal

September 2023

Innhold

<u>1</u>	<u>Innhold</u>	2
<u>1.</u>	<u>Innledning</u>	3
<u>1.1</u>	<u>Bakgrunn og formål</u>	3
<u>1.1.1</u>	<u>Policystruktur</u>	3
<u>1.1.2</u>	<u>Omfang</u>	3
<u>1.2</u>	<u>Overordnede føringer og regulatoriske krav</u>	3
<u>1.2.1</u>	<u>Overordnede prinsipper for styring og kontroll av bærekraft</u>	4
<u>1.3</u>	<u>Bankens arbeid med bærekraft</u>	4
<u>1.3.1</u>	<u>Bankens bærekraftsmål</u>	5
<u>1.3.2</u>	<u>Bankens strategi og mål</u>	5
<u>2</u>	<u>Virksomhetsstyring</u>	7
<u>2.1.1</u>	<u>Internt miljøengasjement</u>	7
<u>2.1.2</u>	<u>Etikk</u>	7
<u>2.1.3</u>	<u>Arbeidsvilkår</u>	7
<u>2.1.4</u>	<u>Menneskerettigheter</u>	7
<u>2.1.5</u>	<u>Hvitvasking og terrorfinansiering</u>	8
<u>3</u>	<u>Bærekraftsstrategi</u>	8
<u>3.1</u>	<u>Bærekraftsmål</u>	8
<u>3.2</u>	<u>Ansvarlig - Forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet</u>	8
<u>3.3</u>	<u>Samfunnsengasjert - Ta sosiale og miljømessige hensyn</u>	9
<u>3.4</u>	<u>Våre forventninger til oss selv</u>	10
<u>3.4.1</u>	<u>Våre forventninger til leverandører og partnere</u>	10
<u>3.4.2</u>	<u>Våre forventninger til våre låntagere</u>	10
<u>3.4.3</u>	<u>Våre forventninger som eier, investor og distributør</u>	11
<u>3.5</u>	<u>Klima - Redusere egne utslipp og hjelpe kundene våre og gjøre det samme</u>	11
<u>3.5.1</u>	<u>Våre forventninger til oss selv</u>	12
<u>3.5.2</u>	<u>Våre forventninger til våre låntagere</u>	12
<u>3.5.3</u>	<u>Våre forventninger som eier, investor og distributør - kapitalforvaltning</u>	13
<u>4</u>	<u>Rapportering</u>	14
<u>4.1</u>	<u>Intern rapportering</u>	14
<u>4.2</u>	<u>Ekstern rapportering</u>	15
<u>5</u>	<u>Avvikshåndtering</u>	15
<u>6</u>	<u>Definisjoner og begreper</u>	16
<u>6.1</u>	<u>Referanser, henvisninger og vedlegg</u>	Feil! Bokmerke er ikke definert.

1. Innledning

Bakgrunn og formål

Definisjon på bærekraftig utvikling er å imøtekomme behovene til dagens generasjon, uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine behov. Dette går ut på at bedriftens samfunnsansvar rommer både økonomisk, sosiale og miljømessige forhold. Begrepet ESG (Environmental, Social and Governance) omfavner det vi definerer i det norske begrepet bærekraft. Klimagassutslipp og energiforbruk er eksempler på miljømessige forhold, menneskerettigheter og arbeidsforhold er eksempler på sosiale, og etterlevelse av lover og kontrollmekanismer i selskapet er eksempler på styringsmessige forhold.

Hensynet til miljø, samfunnsansvar og bærekraft er styrende for all vår virksomhet. Høy etisk standard og troverdig forretning i samarbeid med kunder, leverandører, myndigheter og samfunnet vi er en del av skal kjennetegne alt vi foretar oss. Dette reguleres gjennom rammeverk i norske lover og forskrifter, samt våre egne retningslinjer, strategier og policyer. Videre er vårt arbeid basert på internasjonale normer som FNs konvensjoner.

Sparebank 1 Gudbrandsdal skal være et forbilde gjennom fremtidsretta og bærekraftige valg. Vi skal være en pådriver for bærekraftig omstilling i det samfunnet vi opererer i.

Policystruktur

Policy for bærekraft er det overordnede styringsdokumentet knyttet til bærekraft i banken, og legger føringer for arbeidet knyttet til bærekraft, herunder definisjoner, målsetting for arbeidet, organisering og ansvarsforhold, og rutiner knyttet til arbeidet. Policy for Bærekraft skal oppdateres årlig.

Omfang

Policy for bærekraft skal være grunnlaget for beslutninger og daglig arbeid i banken, og gjelder alle avdelinger og ansatte i virksomheten. Arbeidet med bærekraft skal være uavhengig av forretningsområdene.

Policy for bærekraft gjelder for alle direkteinvesteringer, datterselskaper og selskaper der banken har majoritetskontroll.

Overordnede føringer og regulatoriske krav

Policy for bærekraft bygger på norske lover og internasjonale anerkjente rammeverk, herunder:

- EU-forordning 2020/852 om et rammeverk for et klassifiseringssystem for ulike bærekraftige aktiviteter (taksonomiforordningen), herunder delegerede rettsakter og tekniske screeningkriterier
- EBAs retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån (EBA/GL/2020/06)
- EUs direktiv for ikke-finansiell rapportering (2014/95/EU)
- Regnskapslovens §3-3 c
- EU-forordning 2019/2088 om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren
- FNs miljøprograms Prinsipper for ansvarlig bankdrift og påvirkningsanalyser av konsernet

- Global Reporting Initiatives (GRI) standard for bærekraftsrapportering
- Anbefalingene til Task-force on Climate related Financial Disclosures (TCFD)
- Finans Norges «Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen»
- Finansforetaksloven, samt øvrige relevante anbefalinger og /eller retningslinjer gitt av Finanstilsynet

Policyen bygger også på generelle retningslinjer og rammeverk for næringslivet innen bærekraft, slik som FNs Global Compacts ti prinsipper for samfunnsansvar, OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

En rekke andre lover og regler innen henholdsvis miljø, sosiale forhold og selskapsstyring er enten direkte relevante for banken eller indirekte relevante fordi de berører lånekundene våre:

- Miljø: Naturmangfoldsloven, Våtmarkskonvensjonen, Forurensingsloven, Dyrevelferdsloven og Klimaloven.
- Sosiale forhold: Menneskerettsloven, arbeidstakerrettigheter, Likestillings- og diskrimineringsloven, Personopplysningsloven og Arbeidsmiljøloven.
- Selskapsstyring: Korrupsjonslovgivningen med tilhørende konvensjoner, Hvitvaskingsloven og Skatteloven.

Overordnede prinsipper for styring og kontroll av bærekraft

SpareBank 1 Gudbrandsdal er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet for øvrig. Derfor skal vi:

- Informere åpent og ærlig om vår virksomhet til kunder, ansatte, eiere, samarbeidspartnere og samfunnet for øvrig
- Kjennetegnes av medarbeidere med høy etisk standard, god eierstyring og selskapsledelse
- Etterleve relevante lover og forskrifter
- Ha nulltoleranse for korrupsjon, bestikkelser og annen økonomisk kriminalitet
- Være en aktiv og lyttende aktør som sikrer berørte parter rett til effektiv klageadgang gjennom forsvarlige prosesser
- Holde orden i eget hus og prioritere miljøvennlige løsninger

Hensynet til bærekraft skal ivaretas ved beslutninger og alt vi foretar oss. Dette innebærer at hensynet til etikk, sosiale forhold, selskapsstyring, klima og miljø skal gjennomsyre hele vår virksomhet – både arbeidet til den enkelte avdeling og ansatte, og kravene banken stiller kunder, leverandører og andre interessenter. SpareBank 1 Gudbrandsdal skal ikke medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både produkter, tjenester, rådgivning og salg, investerings- og kredittbeslutninger, markedsføring, anskaffelser, intern drift, eierstyring og selskapsledelse. Hovedfokus for bærekraftarbeidet er selskapets kjernevirksomhet innen personmarked og bedriftsmarked.

Bankens arbeid med bærekraft

Vi jobber med bærekraft, miljø og samfunnsansvar på tre nivå: eksternt, internt og samfunnsperspektivet. Dette innebærer blant annet:

- Vår rolle i å påvirke våre kunder i rett retning i et lokalt, nasjonalt og globalt perspektiv
- Vår rolle i å utvikle produkter som stimulerer kundene til gode valg
- Vår rolle som bedrift og aktør for å fremme bærekraftig utvikling i vårt markedsområde
- Vår rolle i å gi god og relevant rådgivning

I 2018 publiserte Finans Norge «Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen» som beskriver anbefalinger for finansnæring for å nå klimamålene i 2030.

SpareBank 1-alliansen har ambisjoner om å være ledende i vår bransje til å utvikle gode produkter og tjenester som stimulerer våre kunder til gode valg ut fra et globalt bærekraftperspektiv. Vi stiller krav og forventer at våre samarbeidspartnere og produktleverandører aktivt jobber med bærekraft, miljø og samfunnsansvar.

Bankens bærekraftsmål

SpareBank 1 Gudbrandsdal støtter opp under FNs bærekraftsmål. Vi har identifisert særlig fire bærekraftsmål som vi mener er spesielt relevante for vår virksomhet. Det er bærekraftsmål nummer 5, 8, 11 og 13.

Bankens strategi og mål

Når vi foretar forretningsbeslutninger tar vi hensyn til miljø, arbeidstakerrettigheter, samfunnsansvar, menneskerettigheter, korrupsjon og eierstyring. Vi arbeider for at våre leverandører skal oppfylle våre retningslinjer for bærekraft ved innkjøp og offentlige standarder knyttet til bærekraft. Vi arbeider også for å redusere den direkte miljøpåvirkningen som vår virksomhet har. Vår bærekraft-suksess er avhengig av kompetente og fornøyde medarbeidere som handler i samsvar med våre etiske retningslinjer og vedtatte strategier.

Banken har satt seg overordnede mål innen bærekraft og for strategiperioden frem til 2026 er hovedmålet for virksomheten definert.

Overordnet ambisjon:

- SpareBank 1 Gudbrandsdal skal være et forbilde gjennom fremtidsrettet og bærekraftige valg. Vi skal være en pådriver for bærekraftig omstilling i det samfunnet vi opererer i.

Miljø (Environment):

- Vi anerkjenner Parisavtalens mål om å redusere oppvarmingen med 1,5 grader. SpareBank 1 Gudbrandsdal skal redusere sitt klimagassutslipp med minimum 30% innen utgangen av 2026 og mål om netto null i 2050.

Samfunnsengasjert (Social)

- SpareBank 1 Gudbrandsdal skal være en bærekraftig samfunnsbygger ved å bidra med engasjement i næringsliv og lokalsamfunnet. Vi skal bidra til at våre medarbeidere og kunder har kompetanse på bærekraft og klimarisiko. Vi skal være en kompetansearbeidsplass som har fokus på arbeid for likestilling og mangfold, og mot diskriminering.

Ansvarlig (Governance)

- SpareBank 1 Gudbrandsdal er en ansvarlig og solid aktør med fokus på god kvalitet og etterlevelse. Vi skal forebygge hvitvasking og terrorfinansiering, hindre svindel og

datakriminalitet. Vi skal være gode forbilder og vi setter tydelige krav til våre leverandører og samarbeidspartnere mht. etisk forretningsdrift og menneskerettigheter.

For å oppnå hovedmål og ambisjoner er disse knyttet til årlige aktiviteter, delmål og tiltak som følges opp og rapporteres til styret kvartalsvis og ledelsen månedlig.

Klima og miljø

Miljø og bærekraft er to viktige begreper som vil sette sitt preg på næringslivet i årene fremover. Myndighetene er opptatt av å stimulere til klima- og miljøriktige valg, men deres fremste rolle er å være lovgivende myndighet. Vi kommer til å oppleve stadig nye og strengere krav til miljø, bærekraft og rapportering fra det offentlige, både nasjonalt og internasjonalt. Vi i SpareBank 1 Gudbrandsdal er opptatt av å gi god informasjon og veiledning for å stimulere våre kunder til gode miljøvalg. Gjennom innføring av ulike finansieringsordninger og miljøprodukter håper vi å bidra til at våre kunder tar mer miljøbevisste valg. Vi arbeider kontinuerlig med å utvikle og lansere nye tjenester, produkter og rådgivning, i nært samarbeid med SpareBank 1-alliansen.

Anbefalingene fra TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosure) er noe vi implementerer i vår organisasjon innenfor:

- Overordnet styring
- Strategi
- Risikostyringstiltak
- Mål og metoder

TCFD anbefaler at styret og ledelsen integrerer miljøansvar i selskapenes strategi, forretningsplan, finansielle planlegging og risikostyring. Videre skal vi rapportere på spesifikke mål og resultater - fra klimagassutslipp til ledergruppens lønninger.

Rapportering på strategi, mål og resultater er basert på vesentlighetsvurderinger. Mål og resultater som ikke ansees som vesentlige behøver heller ikke inkluderes i årsrapporten, men skal gjøres tilgjengelig andre steder.

Virksomheten har følgende miljøstrategi:

Vi i SpareBank 1 Gudbrandsdal skal møte miljøutfordringen slik:

- Effektiv ressursbruk, valg av miljøriktige løsninger i hverdagen og kontinuerlig forbedring i vårt miljøarbeid. Dette synliggjøres i eget miljøregnskap og gjennom vår miljøsertifisering.
- Stimulere ansatte til større miljøbevissthet gjennom ulike tiltak internt (blant annet gjennom medlemskap i Hold Norge Rent og Miljøfyrtårn).
- Videreutvikle tjenester ovenfor kunder som stimulerer kundene til gjennomføring av ulike miljøtiltak innenfor våre bank-, regnskap- og meglertjenester.
- Gjennom vårt samfunnsengasjement påvirke frivilligheten til å ta bærekraftige og grønne valg i sine aktiviteter og investeringer.
- Være en aktiv bidragsyter på den sentrale arena i SpareBank 1-alliansen i Fagråd for Bærekraft.

Virksomhetsstyring

Internt miljøengasjement

Virksomheten er lokalisert i et distrikt med relativt store reiseavstander. I tillegg har virksomheten en desentralisert organisering som medfører en del reisevirksomhet mellom avdelingskontorene. Basert på dette har virksomheten iverksatt tiltak som skal gi positive effekter for miljøet i den daglige driften. Et mål er å redusere reisevirksomheten og etablere tiltak for å få mer av transporten fra fossilt og over til elektrisk.

Virksomheten skal kontinuerlig ha fokus på å minimere de negative miljøpåvirkningene gjennom reduksjon av energiforbruk og papir, bedre avfallssortering, økt resirkulering og gjenbruk av elektronisk avfall.

For å holde oversikt over hvilken påvirkning virksomheten har på det ytre miljø, utarbeider selskapet en årlig miljørapport, som en integrert del av årsregnskapet for å kunne identifisere utslipp, tallfeste forurensingen og gjøre virksomheten i stand til å redusere påvirkningen på det ytre miljøet.

Rapporteringen omfatter forbruk i forbindelse med transport, energi, avfall og reiser. Det er et viktig prinsipp at vi skal søke å redusere vår påvirkning på miljøet, og gjøre målrettede tiltak for å redusere forbruket som har størst miljøbelastning.

Etikk

Våre etiske retningslinjer gjelder for alle våre medarbeidere og tillitsvalgte, og de er et fundament for virksomhetens forretningsdrift og strategiske mål. Våre etiske verdier skal sikre at vi utviser atferd som er tillitsvekkende, ærlig og redelig, og følger øvrige interne og bransjespesifikke retningslinjer og adferd i samfunnet.

Virksomheten og den enkelte medarbeider og tillitsvalgte må opptre med aktsomhet, være ærlige og objektive, og lojalt rette seg etter de etiske retningslinjene og de lover og forskrifter som myndighetene fastsetter. De etiske retningslinjene understøtter våre ambisjoner innenfor bærekraft og miljø. I tillegg til lover, regler og virksomhetens etiske retningslinjer skal det legges vekt på god rådgivningsskikk.

Arbeidsvilkår

All vår virksomhet foregår i Norge og er underlagt norske lover og internasjonale konvensjoner som er hensyntatt i norsk lov. Vi tar hensyn til arbeidstakerrettigheter og grunnleggende sosiale behov. Vi har en personalpolitikk som tar hensyn til ansatte i ulike livsfaser slik at det er god balanse mellom arbeids- og privatliv.

Vi fremmer likestilling blant alle ansatte, uavhengig av kjønn, seksuell legning, språk, etnisitet, nasjonal opprinnelse, funksjonshinder, hudfarge, religion og livssyn.

Menneskerettigheter

SpareBank 1 Gudbrandsdal respekterer grunnleggende menneskerettigheter. Dette omfatter de grunnleggende rettigheter som alle mennesker har, og som er regulert av nasjonal og internasjonal lovgivning. Herunder nevnes spesielt retten til rettferdige og gode arbeidsvilkår, lik lønn for likt arbeid, avskaffelse av alle former for diskriminering, urfolks rettigheter og forbudet mot barnearbeid. Dette er krav som gjelder all vår virksomhet i SpareBank 1 Gudbrandsdal.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Økonomisk kriminalitet, herunder hvitvasking av utbytte, undergraver den legale økonomien i ethvert samfunn. Våre ansatte skal ha nødvendig kunnskap for å kjenne igjen kundeforhold og transaksjoner som kan ha som formål å utnytte finansielle systemer til hvitvasking og terrorfinansiering. Dette innebærer å gjøre gode risikovurderinger, samt ha god kunnskap om kunder og formålet med kundeforholdet. Vi etterlever lovkrav og treffer tiltak som har som formål å bekjempe økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering.

Bærekraftsstrategi

Bærekraftsmål

	Miljø	Samfunnsengasjert	Ansvarlig
Konsern	<ul style="list-style-type: none">Tiltak for å redusere egne utslippInvolvere ansatte i bærekraftstiltakVi skal ha ansatte med god kompetanse på bærekraft	<ul style="list-style-type: none">Kompetanseløft på bærekraftLikestilling og mangfoldVi skal bidra til lokale miljøtiltak	<ul style="list-style-type: none">Forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansieringHindre svindel og e-bedragForebygge datakriminalitet
Personmarked	<ul style="list-style-type: none">Rådgj kunden på å unngå klimarisiko og spare energiTilby grønne produkter til kundenStimulere til grønn omstilling for privatkunder	<ul style="list-style-type: none">Være spare- og boliglånskundens rådgiver på bærekraftSamarbeide og dele kunnskap med andre aktører og selskaper innen bærekraftSamarbeid PM/BM/Regnskapshus/EM1	<ul style="list-style-type: none">Være gode rådgivere for kunden på bekjempelse av økonomisk kriminalitet
Bedriftsmarked	<ul style="list-style-type: none">Være kundens rådgiver i omstillingen til å ta mer bærekraftige valgTilby grønne produkter til kundenRådgj kunden på å unngå klima- og naturrisikoStimulere til grønn omstilling	<ul style="list-style-type: none">Være en god rådgiver og sparringspartner for SMB kunden innen bærekraftVære tilstede på relevante arenaer for gründerskap, innovasjon og bærekraft	<ul style="list-style-type: none">Ta samfunnsansvar gjennom deltagelse på seminar og konferanser

SpareBank 1

Ansvarlig - Forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Det er derfor viktig for banken å forebygge økonomisk kriminalitet og jobbe proaktivt for å hindre svindel og hvitvasking av penger gjennom våre systemer.

Banken skal aktivt jobbe for å forebygge, avdekke, utrede og håndtere e-bedrag (antisvindel). Videre skal vi ta samfunnsansvar gjennom å informere om tematikken i egne kanaler og media for å forebygge hendelser i samfunnet.

Konsernet vurderer potensielle og eksisterende kunder ift. risiko for korrupsjon, hvitvasking eller terrorfinansiering. Dersom det foreligger mistanke om høy risiko, skal nærmeste leder involveres og fagmiljøet innen antihvitvask og svindel konsulteres. Risikoen vil vurderes opp mot eventuelle tiltak som kan redusere den, samt kontraheringsansvar før det blir tatt en beslutning om å etablere kundeforholdet eller gi avslag. Konsernet skal ikke etablere nye kundeforhold eller tilby nye produkter dersom kunden ikke i tilstrekkelig grad har tilfredsstilt vårt behov for dokumentasjon, herunder av reelle rettighetshavere og midlenes opprinnelse.

Samfunnsengasjert - Ta sosiale og miljømessige hensyn

Samfunnsansvar er vårt engasjement i forhold til sosiale og miljømessige hensyn i vår daglige drift ut over å overholde eksisterende lover og regler. Vårt samfunnsoppdrag som sparebank rommer i tillegg et ansvar for verdiskaping og utvikling i vårt markedsområde. Vi skal hjelpe kundene å utnytte mulighetene det økte fokuset på bærekraft gir, samt redusere deres bærekraftsrisiko. Slik kan vi samtidig gi et enda tydeligere bidrag til lokal næringsutvikling og innovasjon, samt bidra til å bygge attraktive lokalsamfunn. Banken skal være pådriver til å utvikle tjenester som stimulerer våre kunder til gjennomføring av miljøtiltak.

Vi kan og vil bidra til utvikling i markedsområdet vårt gjennom å være en stabil og solid tilbyder av finansielle tjenester både til husholdninger og bedrifter, også i krevende tider og gjennom støtten vi gir til kultur, idrett og andre frivillige organisasjoner.

De fleste av våre bedriftskunder er små og mellomstore bedrifter. Gjennom langvarige kundeforhold, preget av ansvarlig rådgivning, finansiering og utlån, er vi godt posisjonert til å hjelpe dem å vokse og skape nye bærekraftige produkter og markeder. Det forutsetter at våre ansatte gis muligheter til å heve kompetansen sin på bærekraft knyttet til arbeidet de ellers gjør. Da kan vi hjelpe kundene å redusere deres klimagassutslipp, unngå økonomisk kriminalitet, og håndtere klima- og bærekraftsrisiko. På samme måte vil vi søke å påvirke forvaltere av fondene vi distribuerer, gjennom konsernets eierstyring, og gjennom vår øvrige kapitalforvaltning. Slik reduserer vi også vår egen eksponering. I tillegg skal vi arbeide for å minimere utslipp, risiko for økonomisk kriminalitet, samt annen bærekraft- og klimarisiko i vår egen drift.

Vi vil bidra til likestilling, mangfold, inkludering og forsvarlige arbeidsforhold både som arbeidsgiver i vårt markedsområde, som stor kunde hos mange leverandører, og i arbeidet med bedriftskundene og fondsleverandørene våre. Vi vil utvikle miljøbevisste ansatte gjennom kompetansebygging og miljøtiltak i organisasjonen.

Banken skal vurdere potensielle og eksisterende kunder i forhold til risiko for:

- Virksomheter som driver i områder som allerede har vannmangel
- Handel med dyre- og plantearter som bryter med internasjonale regler for handel med truede dyr og planter, eller som truer bestander av rødlistede arter
- Utvikling, testing, produksjon, lagring eller transport av kontroversielle våpen eller komponenter eksklusivt beregnet på slike våpen
- Eksport/import av våpen eller komponenter eksklusivt beregnet til bruk i våpen, til områder med systematiske og grove krenkelser av menneskerettigheter, utbredt korrupsjon eller borgerkrig
- Innsamling av midler til militært utstyr eller aktiviteter
- Produksjon av tobakk eller komponenter eksplisitt beregnet på slike produkter
- Produksjon av pornografisk materiale
- Utvinning/produksjon av kryptovaluta
- Alvorlig miljøskade, eller manglende økonomisk evne til å gjennomføre nødvendige miljøtiltak og etterleve miljømessige pålegg
- Grove og systematiske krenkelser av menneske og arbeidsrettigheter

Dersom det foreligger mistanke om høy risiko, skal nærmeste leder involveres og fagenheten for bærekraft konsulteres. Risikoen vil vurderes opp mot eventuelle tiltak som kan redusere den, før det blir tatt en beslutning om å etablere kundeforholdet eller gi avslag. Dette er reflektert i policyer og retningslinjer for relevante virksomhetsområder.

Våre forventninger til oss selv

Vi forplikter oss til å ta sosialt ansvar. Det innebærer at banken vil:

- Respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter og ikke medvirke til brudd på disse rettighetene.
- Etterstreber mangfold blant konsernets medarbeidere og arbeider systematisk for at diskriminering på basis av f.eks. etnisk bakgrunn, religion, seksuell legning, funksjonsevne, alder eller kjønn ikke skal forekomme.
- Har et arbeidsmiljø preget av inkludering, respekt og omtanke, der trakassering ikke tolereres.
- Styrker kunnskapen om privat- og markedsøkonomi, spesielt blant barn og unge.
- Bidrar med innsikt om den generelle samfunnsutviklingen og næringslivets utvikling i bankens hovedmarkedsområder.
- Skal bli flinkere til å opplyse kunden om bærekraftaspekter ved produkter og tjenester, enten de er positive eller negative, og få klarhet i kundens egne bærekraftpreferanser.
- Videreutvikle de ansattes kompetanse slik at de kan bidra enda mer til å oppnå bankens bærekraftsmål i intern drift og i interaksjon med kunder og samarbeidspartnere.
- Sprer kunnskap om bærekraft og samfunnsansvar til kunder, samarbeidspartnere, lag og foreninger og andre interessenter vi er i dialog med

Banken forventer å bli miljøsertifisert i henhold til Miljøfyrtårns bank og finanskriterier, via en ekstern, uavhengig sertifisør i.a. høsten 2023. Vi har dermed forpliktet oss til å ta hensyn til klima- og miljøaspekter knyttet til kredittgivning, finansiering, obligasjoner, spareprodukter/plassering av kundenes innskudd, og forvaltning av virksomhetens egne midler. Miljøfyrtårn er et anerkjent og effektivt verktøy for sertifisering og miljøledelse. Vi bruker det til å jobbe målrettet med å forbedre våre miljøprestasjoner, både innen vår virksomhet mot kunder og innen områdene arbeidsmiljø, avfallshåndtering, energibruk, innkjøp og transport.

Våre forventninger til leverandører og partnere

Vi skal stille krav til at våre leverandører og samarbeidspartnere har et bevisst forhold til bærekraft. Åpenhetsloven og andre lover og regler knyttet til menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og klima, korrupsjon og hederlig virksomhet skal også overholdes. Dette innebærer at vi:

- Gjennomfører aktsomhetsvurderinger i våre innkjøp, som innebærer tydelige krav til, dialog med og oppfølging av leverandører og samarbeidspartnere.
- Ber våre leverandører rapportere på sin etterlevelse av kravene.
- Gjennom vår deltagelse i SpareBank 1-Alliansen skal vi være en aktiv bidragsyter til å sette tydelige krav ifm. sentrale innkjøp, produktutvikling og øvrige leverandøravtaler.

Dette er operasjonalisert i våre retningslinjer for leverandører, samt i bærekraftkriteriene for gavetildelinger og sponsorater.

Våre forventninger til våre låntagere

SpareBank1 Gudbrandsdal har størst mulighet for å påvirke positivt, samt risiko for å påvirke negativt, innen utlån. Det gjelder særlig innenfor bedriftsmarkedet. Vi skal øke vår positive påvirkning, og redusere vår negative påvirkning, i samarbeid med våre kunder. Vi forventer derfor at kundene våre inntar en aktiv holdning til egen praksis på dette feltet, driver i tråd med lover og forskrifter på sitt felt, og arbeider for å leve opp til internasjonale konvensjoner og avtaler innen miljø, sosiale forhold og selskapsstyring. Vi forplikter oss til å:

- Vurdere bærekraft i alle kredittsaker i tråd med ESG-modulen som SpareBank 1-Alliansen benytter for innvilgning og overvåking av lån.
- Vurdere bærekraft der dette vurderes som relevant ved etablering av nye bedriftskunder.
- Bidra gjennom dialog, rådgivning og kunnskapsdeling, til at våre kunder får et bevisst forhold til bærekraft og klimarisiko.

Vi har en vesentlig utlånseksponering mot utvikling av eiendomsprosjekter. I alle relevante eiendomsprosjekter skal derfor en uavhengig byggkontrollør sjekke at prosjektene tilfredsstiller seriøsitetsskrav knyttet til blant annet helse, miljø og sikkerhet (HMS) og arbeidsforhold (jfr Arbeidsmiljøloven). Dette arbeidet er forankret i vår kredittpolicy.

Våre forventninger som eier, investor og distributør

Ansvarlige investeringer og aktivt eierskap håndteres direkte i banken og ved å viderefremme retningslinjer og krav til våre leverandører. Fondene vi distribuerer til våre kunder har varierende grad av eksponering mot bærekraftsrisiko og dette er et område hvor vi har stor påvirkning. Som forutsetning for distribusjon i SpareBank 1s kanaler skal alle verdipapirfondsforvaltere:

- Ha bekreftet at de er kjent med og følger SpareBank 1s retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond
- Ha signert FNs prinsipper for ansvarlige investeringer, og kunne dokumentere sin oppfølging og kontroll av selskapene de er investert i
- Årlig oppdatere SpareBank 1 på hvordan ESG-oppfølging av investeringer skjer.

Vi skal operasjonalisere bærekraft i likviditetsforvaltningen og i eierstyringen gjennom spesifikke retningslinjer, inkludert for forsikrings- og pensjonsområdet. Vi skal ivareta bærekraft i eierrollen overfor selskaper banken har eierposisjon i.

Klima - Redusere egne utslipp og hjelpe kundene våre og gjøre det samme

Verden og Norge står overfor omfattende utfordringer på grunn av klimaendringer. Parisavtalen har som mål å begrense global oppvarming til «godt under» 2 C sammenlignet med førindustriell tid. Dette innebærer både et ansvar, risiko og muligheter for selskapet vårt. Størrelsen på utfordringene understrekes av at Norge har som mål å redusere utslippene med 50-55% innen 2030.

Vi skal hjelpe kundene våre i omstillingen og bevisstgjøre dem om både risiko og muligheter. For banken er dette en mulighet til å bidra ytterligere til lokalnæringsutvikling og innovasjon. Bankens skal vurdere potensielle og eksisterende kunder i forhold til ESG-risiko ved bruk av verktøyet ESG-modulen og dersom det foreligger mistanke om høy risiko skal nærmeste leder involveres.

Bærekraft integreres i forretningsstrategien. Det påvirker produkter, rådgivning, retningslinjer og beslutninger på alle nivå. Bankens vil påvirke kunder og potensielle kunder i en mer bærekraftig retning gjennom vår rådgivning, produkter og kommunikasjon. I tillegg vil bankens påvirke kunder indirekte gjennom følgende tiltak:

- Vi skal øke andelen av våre utlån som skal være i våre grønne utlånsprodukter innen 2026 (inkludert lån som er overført til Boligkreditt). Måltall skal settes ila. 2023 basert på vurderinger knyttet til eksisterende portefølje.
- For bedrifter skal alle nye lånesaker og alle nye kunder over 1 million gjennom en ESG-vurdering ila. 2024

- Innen utgangen av 2024 skal alle eksisterende næringskunder med over 1 millioner i engasjement ESG-vurderes.
- Vi skal få på plass måling av fondsportefølje basert på klassifisering etter bærekraft-rating

For mer detaljer på konsernets klimarisiko og muligheter, og analyse av ulike klimascenarier, se bankens fremtidige TCFD-rapportering.

Våre forventninger til oss selv

Vi skal gjøre vår del for at klimamålene i Parisavtalen nås. SpareBank 1 Gudbrandsdal måler klimagassutslippene sine årlig og publiserer informasjonen i årsrapporten. Som overordnet mål skal SpareBank 1 Gudbrandsdal redusere klimafotavtrykk med 30 % innen utgangen av 2026.

Felles for SpareBank 1 Gudbrandsdal skal være:

- Opplæring og fokus på bærekraft for alle ansatte
- Samarbeid gjennom SpareBank 1-alliansen, og andre samarbeidspartnere
- Påvirke kunder og potensielle kunder i en mer bærekraftig retning gjennom våre produkter, rådgivning, kommunikasjon og krav
- Banken skal være klimanøytral i 2050 (netto-nullutslipp). Vi tror at å redusere oppvarmingen med 1,5 grader er best for våre kunder og det samfunnet vi opererer i.
- Minimum 30 % reduksjon i egne utslipp innen utgangen av 2026
- Minimum 30-40 % av egne plasseringer skal være i fond med høy ESG-scoring. Se egen policy for likviditetstyring som ferdigbehandles 2H 2023.
- Vi skal være åpne med våre interessenter om hvilke klimarisikoer og muligheter vi ser for selskapet. Vi har forpliktet oss til å rapportere i tråd med TCFDs anbefalinger, og vil stressteste våre porteføljer i lys av ulike relevante klimascenarier.
- Vi skal tilrettelegge for at ansatte skal kunne gjøre klima- og miljøvennlige valg.
- Vi skal gjøre selskapets ansatte bevisst hvilken påvirkning de har på klima og miljø både gjennom egne handlinger og gjennom sitt arbeid i selskapet.

Våre forventninger til våre låntagere

Banken vil jobbe sammen med bransjen for å følge opp anbefalingene i «Veikart for grønn konkurransekraft» i finansnæringen på kredittområdet:

- Måle karbonrelatert kreditteksponering
- Inkludere klimakrav som en del av kredittprosessen
- Stille krav til energibruk i lån til bolig og næringsbygg

Vi vil hjelpe kundene våre med å kartlegge og redusere sine klimagassutslipp, og redusere den fysiske klimarisikoen knyttet til boliger og næringsbygg.

Banken skal redusere klimagassutslipp knyttet til utlånsporteføljen vår gjennom rådgivning og produkter for å bidra til at kundene tar mer miljøriktige valg, slik at banken når sine overordnede mål.

Bankens største utlånseksponering er mot eksisterende eiendom, både gjennom boligkunder, bedriftskunder som har inntekter fra utleie av eiendommer og bedriftskunder i andre bransjer som har sikkerhet i eksisterende eiendommer. Denne bransjen har svært begrensede direkte utslipp. Her blir vår viktigste rolle å hjelpe kunden å redusere utslipp ved å renovere i stedet for å rive, resirkulere og gjenbruke materialer ved renovering, bruke nye materialer med lavt klimafotavtrykk, og sørge for at bygget har lavere energibruk og er tilpasset fysisk klimarisiko etter renovering.

Hvis boligkjøpere eller leietagere i større grad krever miljøsertifiserte eller energieffektive bygg, er dette en markedsrisiko for våre kunder med eksisterende eiendom, og oss som utlåner. Vi tilbyr derfor i dag gunstigere lånevilkår til energieffektive boliger og næringseiendommer. Vi vurderer også forretningsmuligheten knyttet til andre produkter og tjenester som hjelper eiendomskundene å bli mer energieffektive, samt redusere fysisk klimarisiko.

Vår utlånsportefølje innen eiendomsprosjekter, samt bygg og anlegg, er eksponert mot direkte utslipp fra byggeplassen. I tillegg til å stimulere klima og miljøriktige valg knyttet til material- og energibruk i selve bygget, blir derfor vår viktigste rolle å hjelpe prosjektutviklere og maskinentreprenører i overgangen til nullutslippsløsninger på anleggsplassen. På samme måte vil vi bidra med relevant rådgivning til andre kunder som bruker kjøretøy, som drifts- og transportselskaper, i overgangen til nullutslippsløsninger.

Banken skal i tiden fremover gå i dialog med de viktigste lånekundene våre for å lære mer om hvilke utfordringer og muligheter de ser i en fremtid med krav til redusert utslipp. Dette gjelder også våre landbrukskunder, der vi har en utslippseksponeering. Vi vil også gi relevante råd om forretningsmuligheter og finansiering til låntagere som får økte forretningsmuligheter på grunn av tøffere klima og miljøkrav, for eksempel innenfor fornybar energi og energieffektivisering. Selskapet har per i dag ingen utlånseksponeering mot fossil energiproduksjon, og har heller ikke ambisjon om å endre dette. Den indirekte eksponeringen mot slike bransjer er også svært liten.

Våre forventninger som eier, investor og distributør - kapitalforvaltning

Vi skal ta hensyn til klimarisiko i vår kapitalforvaltning. Vi forventer at våre norske fondsleverandører følger de bransjespesifikke anbefalingene innen investeringer og kapitalforvaltning:

- Stresstester porteføljen mot nullutslipp i 2050 og reduserer eksponering mot klimarisiko
- Integrerer klimarisiko i mandater, strategier, analyser og investeringsbeslutninger
- Setter mål for allokert kapital i næringer som bidrar til å nå Parisavtalens målsetninger
- Måler klimagassutslipp fra porteføljen, synliggjør disse, og setter klare mål for reduksjon
- Unnlater å investere i følgende virksomheter:
 - Gruveselskap og kraftprodusenter som får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull
 - Selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade
 - Handlinger eller unnlatelser som på et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable nivåer av klimagasser

Dette er operasjonalisert i SpareBank 1-alliansens retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond.

Vi integrerer hensynet til klimarisiko i forvaltning av bankens likviditet og i eierstyringen gjennom spesifikke retningslinjer på bærekraft. Vi skal hensynta klimarisiko i eierrollen både overfor selskap innad i konsernet, og overfor andre selskap konsernet har eierposisjon i.

Ansvarlig utlån og investeringer

Utlån til husholdninger og bedrifter er bankens kjernevirksomhet. Det er en gjennomgående forventning fra våre interessenter at utlåns- og investeringsvirksomheten skal stimulere til lokal, bærekraftig næringsutvikling og verdiskaping. Fire vesentlige temaer inngår i dette fokusområdet, hvor vi har satt opp måltall/nøkkeltall som skal følges opp:

Vesentlige temaer	Målbilde	Nøkkeltall	Ansvar
Forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet og korrupsjon	Sikre etterlevelse av lover og regler gjennom oppdaterte risikovurderinger og effektiv bekjempelse av økonomisk kriminalitet	1. Tap som følge av svindel 2. Andel ledere og ansatte som har fullført e-læringskurs i hvitvasking og terrorfinansiering	Banksjef forretningsutvikling
Sikre langsiktig, lønnsomhet og konkurransekraft	Styrke bankens vekst og lønnsomhet gjennom differensiert prising av klimarisiko og aktiv porteføljestyling	1. Utlånsvolum med ESG-score 2. Andel utlån som oppfyller kravene til grønne obligasjoner	Banksjef BM Banksjef PM
Redusere karbonavtrykk i daglig drift og utlånsporteføljer	Redusere bankens finansielle risiko gjennom å integrere klima- og naturpåvirkning i rådgiving, risikostyring og kredittmodeller	1. Reduksjon av total CO2-utslipp fra utlånsporteføljer i tråd med overgangsplaner mot netto null innen 2050 2. 30 % årlig reduksjon av CO2-utslipp i daglig drift innen utgangen av 2036	Banksjef forretningsutvikling Teamleder Risk og Compliance
Stimulere til grønn omstilling for privatkunder og BM kunder	Aktivt påvirke reduksjon av kundenes energiforbruk gjennom rådgiving, produktutvikling og kurstilbud	1. Andel boliger i utlånsporteføljen med energimerke 2. Andel store næringseiendommer i utlånsporteføljen (>1.000 m2) med energimerke	Banksjef BM Banksjef PM Daglig leder EiendomsMegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal

Rapportering

Intern rapportering

SpareBank 1 Gudbrandsdal rapporterer kvartalsvis på bærekraftsrisiko, inkludert klimarisiko, som del av bankens ordinære risikorapportering til ledelse og styret. Denne rapporteringen skal inneholde informasjon om status for strategiarbeidet og tiltak for å iverksette strategien, regulatoriske endringer og eventuelle tilhørende oppdateringer av retningslinjer og rutiner, og eventuelle hendelser eller medieomtale som vedrører bærekraftsområdet.

SpareBank 1 Gudbrandsdal vil tilpasse klimarapporteringen sin til anbefalingene fra Financial Stability Board og TCFD.

Ekstern rapportering

Bærekraftsenheten og økonomi er ansvarlig for ekstern rapportering på bærekraft.

Hovedansvarlig	Mottaker	Tidspunkt Her har vi ulike policyer, dokumenter
Bærekraftsansvarlig	Forbrukertilsynet (aktsomhetsvurderinger og hendelser, Åpenhetsloven)	Som del av årsrapporten
Bærekraftansvarlig	FNs Global Compact	Alliansen er medlem og rapporteres sentralt
Bærekraftansvarlig	Regnskapsloven § 3-3a-c redegjørelse om samfunnsansvar	Som del av årsrapport
HR-leder	Kultur og likestillingsdepartement (Aktivitets og redegjørelsesplikt)	Som del av årsrapport
Økonomisjef	Finanstilsynet (Art 8. – rapportering av taksonomiforordningen)	Som del av årsrapport når det blir krav om det.
Bærekraftansvarlig	UNEP FI Principles for responsible Banking	<i>Frivillig rapportering (ikke aktuelt foreløpig og arbeidskrevende)</i>
Bærekraftansvarlig	Miljøfyrtårn rapportering	Innen 1.4 årlig

Banken rapporterer årlig på arbeidet med bærekraft i henhold til rapporteringsstandard Global Reporting Initiativ (GRI) gjennom årsrapporten. Banken har inngått et samarbeid med selskapet Cemasis.com AS for å utarbeide et klimaregnskap for virksomheten. Informasjonen i klimaregnskapet er basert på vårt forbruk av blant annet energi, transport, søppelhåndtering, før det blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter som en beskrivelse på vårt klimautslipp. Dette inkluderer klimaregnskap i egen virksomhet. SpareBank 1 Gudbrandsdal vil tilpasse sin rapportering på klimarisiko med basis i TCFDs rammeverk.

Avvikshåndtering

- Ledere for virksomhetsområdene og stabsenheter i banken skal informere bankens leder for bærekraft umiddelbart om vesentlige hendelser (se definisjon). Leder for bærekraft rapporterer videre til Administrerende Banksjef.
- Ved kritiske regelverksbrudd skal det rapporteres umiddelbart til både ledelsen og styret.
- Leder for bærekraft kan beslutte policyavvik ved lav, moderat eller alvorlig risiko. Konsernledelse og styre beslutter ved meget alvorlig eller kritisk risiko.
- Hvis en medarbeider bevisst eller grovt uaktsomt forårsaker kritiske eller gjentatte brudd på lovverk relatert til klima, miljø, sosiale forhold eller selskapsstyring, vil reaksjonsformen tilpasses den konkrete situasjonen. Avskjed eller oppsigelse vil imidlertid kunne vurderes i de mest graverende tilfellene.

Definisjoner og begreper

- **Bærekraftig utvikling** er å imøtekomme behovene til dagens generasjon, uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine behov. Bedrifters samfunnsansvar rommer både økonomisk, sosiale og miljømessige forhold.
- Banken benytter også begrepet **ESG** (Environmental, Social and Governance) om bærekraftvurderinger som gjøres. Klimagassutslipp og energiforbruk er eksempler på miljømessige forhold. Menneskerettigheter og arbeidsforhold er eksempler på sosiale faktorer, og etterlevelse av lover og kontrollmekanismer i selskapet er eksempler på styringsmessige forhold.
- **Bærekraftsrisiko.** En samlebetegnelse for forhold relatert til klima, miljø, sosiale forhold og selskapsstyring som kan medføre at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner, bøter, økonomisk tap, andre strafferettslige sanksjoner eller svekket omdømme. Dette kan skyldes vår manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger knyttet til selskapets påvirkning, men det kan også skyldes en ytre påvirkning på vår virksomhet. Vår bruk av begrepet bærekraftsrisiko inkluderer derfor klimarisiko.
- **Klimarisiko.** En type bærekraftsrisiko som knytter seg til samfunnets og selskapets risiko som følge av at klimaet og klimapolitikken endrer seg. Begrepet består av tre deler: fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko.
- Selskapet har en direkte klimarisiko knyttet til egen drift, og en indirekte risiko knyttet til våre lånekunder (f.eks. hvis de utsettes for klimarisiko og ikke klarer å tilbakebetale sine lån.) Risikoen kan oppstå på grunn av vår manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger knyttet til konsernets påvirkning.
- **Fysisk klimarisiko.** Risikoen for økonomiske konsekvenser knyttet til fysisk skade som følge av klimaendringer (f.eks. forsikringserstatninger, eller skade på eiendeler.)
- **Overgangsrisiko.** Knytter seg til kostnader og økonomiske konsekvenser av overgangen til lavutslippssamfunnet (f.eks. endrede kundepreferanser, teknologiendringer eller myndighetskrav).
- **Ansvarsrisiko.** Knytter seg til erstatningskrav på grunn av beslutninger eller mangel på beslutninger som bidrar til, eller reduserer risikoen for klimaendringer.
- **Vesentlig hendelse innen bærekraft.** Brudd eller alvorlig brudd på lovverk relatert til klima, miljø, sosiale forhold eller selskapsstyring, som får/kan få rettslige konsekvenser, eller føre til henholdsvis tap av liv eller helse, tap av tillit hos kunder/ansatte, tap av omdømme, eller vansker med å rekruttere ansatte.
- **Bidra til alvorlig miljøskade.** Skade UNESCOs verdensarvsteder, medvirke til tap av globalt truede arter og tap av viktige økosystemer, medvirke til avskoging eller alvorlig forurensing.
- **Forårsake uakseptable nivåer av klimagasser.** Ha vesentlig høyere utslipp, og vesentlig høyere utslipp per produsert enhet, enn sammenlignbare selskaper, og mangle konkrete, troverdige og tidsfestede planer for å redusere utslippene raskere og kraftigere enn sammenlignbare selskaper for dermed å få utslippene ned på nivået til disse selskapene.